

Perusmuistio; komission täytäntöönpanopäätös; tietosuojan riittävyys Brasiliassa

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Henkilötietojen siirron osalta Brazilian liittotasavalta (jäljempänä Brasilia) on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus, ”GDPR”) V luvussa tarkoitettu kolmas maa ja henkilötietojen siirrolle on oltava yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen perusta. Yksi tällainen perusta on komission hyväksymä tietosuojan riittävyttä koskeva päätös (riittävyyspäätös). Riittävyyspäätös mahdollistaa keskeisellä tavalla henkilötietojen siirron unionin alueelta Brasiliaan päätöksen soveltamisalalla. Euroopan komissio julkaisi 5.9.2025 päätösluonnoksen, joka koskee Brazilian tietosuojan riittävyttä koskevan täytäntöönpanopäätöksen tekemistä.

Komissio antoi päätösluonnoksen tiedoksi yleisen tietosuoja-asetuksen 93 artiklalla perustetulle komitealle 3.11.2025. Se käsitteli päätösluonnosta ensimmäisen kerran kokouksessaan 17.11.2025. Kokouksen tarkoituksena oli informoida komiteaa päätösluonnoksesta ja käydä alustavaa keskustelua. Komission tarkoituksena on käynnistää päätösluonnoksen käsittely todennäköisesti joulukuun alussa. Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut lausuntonsa päätösluonnoksista 4.11.2025.

Suomen kanta

Komission hyväksymät tietosuojan riittävyttä koskevat täytäntöönpanopäätökset ovat Suomen näkemyksen mukaan ensisijainen toimenpide henkilötietojen turvallisten siirtojen varmistamiseksi silloin, kun EU:n alueelta siirretään henkilötietoja kolmansiin maihin. Suomi katsoo, että kaikkien EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä linjattujen

tietosuojan riittävyyttä koskevien kriteerien huomioiminen arvioinnissa on oleellista, jotta tietosuojan riittävyyttä koskeva ratkaisu on kestävällä pohjalla.

Komission täytäntöönpanopäätös tietosuojan riittävyydestä on Suomen näkemyksen mukaan tärkeä ja ensisijainen toimenpide myös EU:n ja Brasilian välisten henkilötietojen turvallisten siirtojen varmistamiseksi. Päätösluonnokseen sisältyy kuitenkin kysymyksiä, joita on syytä selvittää asian komiteakäsittelyn aikana, huomioiden Euroopan tietosuojaneuvoston esiin nostamat näkökohdat. Nämä liittyvät erityisesti valvontaviranomaiseen sekä EU:n alueelta siirrettyjen henkilötietojen luovuttamiseen edelleen muihin kolmansiin maihin.

Pääasiallinen sisältö

Yleisen tietosuojasetuksen perusteella hyväksytyt tietosuojan riittävyyttä koskevat päätökset on osoitettu jäsenvaltioille. Päätökset sitovat kaikkia jäsenvaltioiden henkilötietojen rekisterinpitäjiä sekä tietosuojalainsäädännön mukaisia valvontaviranomaisia. Tämä tarkoittaa erityisesti, että EU:n alueella oleva rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä ei tarvitse muuta lupaa henkilötietojen siirroille päätöksen soveltamisalaan kuuluvalla rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle kolmannessa maassa taikka kansainväliselle järjestölle.

Yleisen tietosuojasetuksen V luvussa säädetään riittävää tietosuojan tasoa koskevista vaatimuksista, jotka koskevat henkilötietojen siirtoja kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille.

Yleisen tietosuojasetuksen 45 artiklan 2 kohdan mukaan tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen on perustuttava kyseessä olevan maan tai kansainvälisen järjestön oikeusjärjestelmän kattavaan arviointiin, joka sisältää kyseisissä kohdissa luetellut näkökohdat. Komissio arvioi, onko kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön takaama tietosuojan taso oleellisesti unionin tietosuojan tasoa vastaava. Arvioinnissa otetaan huomioon yleisen tietosuojasetuksen lisäksi asiaan liittyvä Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) oikeuskäytäntö. Tietosuojan riittävyyttä koskevat kriteerit on täsmennetty EUT:n tuomiossa asiassa C-362/14 ja vaatimuksia on selvennetty lisäksi asiassa C-311/18 annettussa tuomiossa.

Komission johtopäätökset

Komissio katsoo, että Brasilia varmistaa lainsäädännöllään yleisen tietosuojasetuksen 45 artiklan mukaisen riittävän tietosuojan tason henkilötiedoille, joita siirretään maahan EU:n alueelta. Komissio katsoo myös, että rekisteröidyn käytettävissä olevat oikeussuojakeinot tarjoavat kokonaisuutena riittävän suojan. Lisäksi komissio katsoo, että perusoikeuksien rajoituksissa on varmistettu välttämättömyys ja oikeasuhteisuus tavoiteltuun päämäärään nähden, ja rajoituksiin liittyvät riittävät oikeussuojan takeet.

Päätösluonnoksen perustelut

Yleisesti sovellettava tietosuojaa koskeva lainsäädäntö

Komissio on päätösluonnoksessaan arvioinut Brasilian lainsäädäntöä, jota sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn. Komissio kiinnittää huomiota siihen, että yksityisyys ja henkilötietojen suoja on turvattu Brasilian perustuslaissa perusoikeuksina. Brasilia on myös

vuonna 1992 ratifioinut Amerikan valtioiden järjestön ihmisoikeussopimuksen, jossa taa-taan oikeus yksityiselämän suojaan ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Lisäksi Bra-silia osallistuu aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön yksityiselämän ja henkilötietojen suojan edistämiseksi. Esimerkiksi vuonna 2023 Brasilian tietosuojaviranomaisesta (Au-toridade Nacional de Proteção de Dados, jäljempänä ”ANPD”) tuli Global Privacy As-semblyn jäsen. Lisäksi Brasilia on Euroopan neuvoston yleissopimuksella 108 peruste-tussa komiteassa tarkkailijana.

Brasilia on säätänyt vuonna 2018 henkilötietojen käsittelyä koskevan yleislain (Lei Geral de Proteção de Dados, jäljempänä ”LGPD”), joka suojaa rekisteröityjä heidän kansalli-suudestaan riippumatta. Päätösluonnoksen mukaan LGPD on rakenteeltaan ja keskeisiltä osiltaan samankaltainen kuin yleinen tietosuoja-asetus. LGPD:tä on sittemmin päivitetty, ja vuoden 2019 lakiuudistuksella perustettiin Brasilian tietosuojaviranomainen ANPD, josta tuli itsenäinen viranomainen vuonna 2022. ANPD vastaa LGPD:n tulkinnasta ja täytäntöönpanosta, ja se antaa säännöllisesti sitovia määräyksiä lain soveltamisesta.

LGPD:n alueellinen ja aineellinen soveltamisala on samankaltainen yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan kanssa. Se kattaa kaiken henkilötietojen käsittelyn Brasiliassa, ja ulottuu myös toimijoihin, jotka tarjoavat tavaroita tai palveluita Brasilian alueella tai keräävät tietoja Brasiliassa oleskelevista henkilöistä. LGPD:ssä on säädetty myös poik-keuksia lain soveltamisalaan. Ensinnäkin se ei koske anonymisoitujen henkilötietojen kä-sittelyä, yksinomaan kotitaloutta koskevaan toimintaan liittyvää käsittelyä eikä tietyiltä osin käsittelyä, joka liittyy yksinomaan yleiseen turvallisuuteen, puolustukseen, valtion turvallisuuteen, rikosten tutkintaan tai syytetoimiin. Toiseksi LGPD ei koske henkilötie-tojen käsittelyä journalistisiin, taiteellisiin tai akateemisiin tarkoituksiin. Kolmanneksi LGPD rajaa lain soveltamisalan ulkopuolelle sellaisten tietojen käsittelyn, jotka ovat pe-räisin Brasilian ulkopuolelta, ja joita (1) ei ole jaettu tai välitetty henkilötietojen käsitteli-jöille Brasiliassa tai jotka (2) ovat peräisin maasta, jonka on katsottu tarjoavan riittävän tietosuojan tason edellyttäen, että tietoja ei siirretä edelleen toiseen maahan. Edellytyk-senä on lisäksi, että kyseisen maan lainsäädäntöä sovelletaan edelleen tietojen käsitte-lyyn.

Komissio on päätösluonnoksessa vertaillut LGPD:n ja yleisen tietosuoja-asetuksen käsit-teistöä, ja todennut, että LGPD:n käsitteistö vastaa olennaisilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen käsitteistöä. Lisäksi päätösluonnoksessa arvioidaan, että rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän välinen suhde on samankaltainen kuin yleisen tietosuoja-ase-tuksen IV luvussa.

Tietosuoja-asetuksen tavoin LGPD:n mukaisessa käsittelyssä on noudatettava lainmukai-suuden, läpinäkyvyyden, käyttötarkoitussidonnaisuuden, tietojen minimoinnin, täsmälli-syyden, säilytyksen rajoittamisen sekä osoitusvelvollisuuden periaatteita. LGPD edellyt-tää muun muassa, että tiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja täsmällistä tarkoitusta varten, josta rekisteröityä on tiedotettu, eikä tietoja saa käsitellä myöhemmin näiden tar-koitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla. Lisäksi henkilötietojen on oltava asiamu-kaisia, tarpeellisia ja päivitettyjä. Henkilötiedot on poistettava, kun niiden käsittely mää-riteltyä tarkoitusta varten päättyy.

LGPD:n 6 ja 7 artikla edellyttävät, että henkilötietoja on käsiteltävä lainmukaisesti. LGPD:n 7 artiklassa on lista lainmukaisista käsittelyperusteista, joihin kuuluu yleisen tie-tosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaiset suostumus, sopimuksen täytäntöönpano, rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite, rekisteröidyn tai kolmannen osapuolen

elintärkeiden etujen suoja, viranomaisen lakiin tai sopimukseen perustuva tehtävä sekä rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu. Suostumuksen ja oikeutetun edun osalta on päätösluonnoksessa katsottu, että niiden täyttymistä arvioidaan samankaltaisin perustein LGPD:n ja yleisen tietosuoja-asetuksen perusteella. Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten kuuden käsittelyperusteen lisäksi LGPD:n 7 artiklan mukaan käsittelyn oikeusperustana voi olla myös tutkimustarkoitus, oikeudenkäynti tai hallinnollinen menettely, terveydenhuolto tai luottotietojen suoja.

LGPD:n mukaan erityisiä henkilötietoja ovat etninen alkuperä, uskonnollinen vakaumus, poliittinen mielipide, ammattiliittoon tai uskonnolliseen, filosofiseen tai poliittiseen järjestöön kuuluminen, terveys- ja seksuaalielämään liittyvät tiedot sekä geneettiset ja biometriset tiedot, kun ne liittyvät luonnolliseen henkilöön. Lisäksi oikeuskäytännössä erityisten henkilötietojen määritelmä on laajennettu koskemaan myös muita henkilötietoja, joiden perusteella yksilöä voidaan syrjiä. LGPD sallii erityisten henkilötietojen käsittelyn vain rekisteröidyn nimenomaisella suostumuksella tai tietyissä poikkeustilanteissa, kuten lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi, julkisen hallinnon tehtävissä, terveydenhuollossa, tutkimuksessa, oikeudenkäynneissä tai petosten estämiseksi. Päätösluonnoksessa komissio toteaa erityisiä henkilötietoja koskeva sääntelyn vastaavan yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklaa.

LGPD:n sääntely perustuu yleisen tietosuoja-asetuksen tavoin läpinäkyvyyden periaatteelle. LGPD:n 6 artiklan mukaan rekisteröidyn on saatava selkeää ja helposti saatavilla olevaa tietoa henkilötietojensa käsittelystä ja käsittelijöistä, ja vaikka liikesalaisuudet voivat rajoittaa tiedonsaantia, niitä ei saa käyttää yleisenä perusteena kieltäytyä lain noudattamisesta, vaan tiedonsaanti on turvattava asianmukaisin suojatoimin. LGPD:n 9 artiklassa on lista niistä tiedoista, jotka rekisteröidylle on henkilötietojen käsittelystä annettava.

LGPD:n mukainen henkilötietojen käsittely perustuu osoitusvelvollisuuden periaatteelle. LGPD:n 6 artiklan mukaisesti henkilötietoja on suojattava teknisin ja hallinnollisin toimin lainvastaiselta käsittelyltä, ja rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän on toteutettava tehokkaita toimenpiteitä, joilla voidaan osoittaa LGPD:n noudattaminen. LGPD:n 6 artikla edellyttää erilaisia toimenpiteitä turvallisuusriskien ehkäisemiseksi, joista säädetään erikseen LGPD:n VII luvussa. Kyseisessä luvussa säädetään muun muassa henkilötietojen käsittelijän vahingonkorvausvastuusta sekä vastuusta ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksista sekä tietoturvatapahtumista viranomaisille ja rekisteröidyille. Luvussa täsmennetään myös, milloin tietoturvatapahtumasta aiheutuu riskejä rekisteröidylle ja milloin kyseessä on vakava tietoturvatapahtuma. Lisäksi ANPD on erikseen antanut määräyksen tietoturvaloukkauksen määritelmästä ja määräajasta, jonka kuluessa loukkauksesta on ilmoitettava. Kyseisen määräyksen mukaan rekisterinpitäjän on ilmoitettava tietoturvaloukkauksesta viranomaiselle ja rekisteröidyille 72 tunnin kuluessa siitä, kun loukkaus on tullut sen tietoon. Määräaika vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista määräaikaa.

Lisäksi LGPD sisältää säännökset tietosuojavastaavan nimittämisestä, ja säädöksessä erotetaan yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen korkean riskin henkilötietojen käsittely muusta henkilötietojen käsittelystä. LGPD:ssä säädetään myös yleisen tietosuoja-asetuksen 35 artiklan mukaisesta tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista. Euroopan tietosuojan neuvoston lausunnon mukaan LGPD ei kuitenkaan sisällä selkeää velvoitetta suorittaa vaikutustenarviointia tilanteissa, joissa henkilötietojen käsittely aiheuttaisi korkean riskin luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille.

Komissio on päätösluonnoksessa arvioinut, että LGPD:n III luvun sisältämät rekisteröidyn oikeudet takaavat riittävän tietosuojan tason. Yleisen tietosuoja-asetuksen tavoin LGPD takaa rekisteröidylle oikeuden saada tietoa henkilötietojensa käsittelystä sekä saada pääsy häntä koskeviin henkilötietoihin. Lisäksi rekisteröidylle on LGPD:n mukaan taattava oikeus vaatia rekisterinpitäjää oikaisemaan virheelliset tiedot sekä poistamaan rekisteröityä koskevat henkilötiedot ilman aiheetonta viivytystä. Rekisteröidyllä on LGPD:n mukaan myös oikeus vastustaa tietojensa käsittelyä, jos käsittelyn oikeusperustana on jokin muu kuin suostumus, sekä oikeus rajoittaa tietojensa käsittelyä. LGPD:ssa on taattu rekisteröidylle myös oikeus vaatia sähköistä kopiota henkilötiedoista ja oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle, mikäli käsittelyperusteena on suostumus tai sopimus. Rekisteröidyllä on LGPD:n mukaan lisäksi oikeus pyytää automatisoidun päätöksen uudelleen käsittelyä.

Päätösluonnoksen mukaan LGPD takaa rekisteröidylle tehokkaat oikeussuojakeinot, mikäli hänen oikeuksiaan rikotaan. Päätösluonnoksessa katsotaan myös, että ANPD täyttää riippumattoman valvontaviranomaisen vaatimukset esimerkiksi päätöksenteon ja toimivaltuuksien käyttämisen osalta. Sillä on myös oma budjetti, jonka puitteissa se voi päättää varojen käytöstä ja henkilöstön palkkaamisesta. Laissa on säädetty myös päälliköiden riippumattomuutta koskevista vaatimuksista. ANPD:llä on neuvoa-antava elin eli kansallinen henkilötietojen ja yksityisyyden suojan neuvosto (The National Council for Personal Data and Privacy Protection Council), joka koostuu päätöksenteko- ja lainsäädäntövallan, tuomioistuinten, kansalaisyhteiskunnan, ammattijärjestöjen ja yrityssektorin edustajista. Komission päätösluonnoksen mukaan ANPD:n ei tarvitse noudattaa neuvoston suosituksia.

ANPD valvoo tietosuojalain noudattamista ja voi määrätä erilaisia seuraamuksia lain noudattamatta jättämisestä, kuten tietojen käsittelyn keskeyttämisen tai hallinnollisen seuraamusmaksun. ANPD on säätänyt erillisen sitovan lain, jota sovelletaan seuraamusten määräämisessä (Regulation on the Sanctioning Powers of the ANPD). Rekisteröidyllä on muun muassa oikeus valittaa lainvastaisesti käsittelystä ANPD:lle, ja ANPD:n tekemään päätökseen voi hakea muutosta. LGPD:n mukaan rekisteröidyllä on myös oikeus hakea vahingonkorvausta sekä aineellisista että aineettomista vahingoista sekä nostaa ryhmäkanne. Brasilian liittovaltion korkein oikeus on myös tunnustanut rekisteröidyn oikeuden vaatia kieltotuomiota, mikäli hänen perusoikeuksiaan, kuten oikeutta henkilötietojen suojaan, on loukattu.

Komissio on katsonut, että LGPD:n sääntely takaa riittävän tietosuojan tason myös henkilötietojen kansainvälisten siirtojen osalta. Henkilötietojen siirtoja kolmansiin maihin sääntelee LGPD:n IV luku sekä erillinen henkilötietojen siirtoja koskeva kansallinen laki (Data Transfer Regulation). Samoin kuin yleinen tietosuoja-asetus, LGPD määrittelee erikseen ne edellytykset, joiden täyttyessä henkilötietojen siirto kolmansiin maihin voidaan sallia. LGPD:n 33 artikla sisältää myös useita mekanismeja sen toteamiseksi, että kolmannen maan tietosuojan taso on riittävä. Näihin mekanismeihin kuuluu esimerkiksi riittävyyspäätökset ja tietosuojaperiaatteiden noudattamisen todentaminen esimerkiksi sitovien sopimuslausekkeiden tai erityissääntöjen kautta.

Henkilötietojen käsittelyä koskevat erityissäännökset

Komissio on päätösluonnoksessaan erikseen arvioinut täyttääkö Brasilian viranomaisten pääsy EU:sta siirrettyihin henkilötietoihin yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 1

kohdan mukaisen riittävän tietosuojan tason. Arvioinnissa on painotettu, että oikeutta henkilötietojen suojaan voidaan rajoittaa vain lailla, rajoitusten on oltava tarkkarajaisia, välttämättömiä ja oikeasuhtaisia demokraattisessa yhteiskunnassa, ja rajoitusten on oltava kansallisesti sitovia. Komissio on katsonut, että Brasilian kansallinen lainsäädäntö, joka koskee viranomaisten suorittamaa henkilötietojen käsittelyä, täyttää nämä kolme edellytystä. Brasilian perustuslain 5 artikla takaa oikeuden yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan, ja rajoituksia sallitaan vain kansallisen tai yleisen turvallisuuden tai muun laissa määritellyn yleisen edun perusteella. Lisäksi Brasilian oikeusjärjestelmä takaa oikeussuojakeinot, joiden avulla rekisteröidyt voivat vaatia pääsyä omiin viranomaisen hallussa oleviin henkilötietoihinsa tai näiden henkilötietojensa oikaisua tai poistamista. Komission mukaan tarkkarajaisuuden, välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden periaatteet ovat lähtökohtana myös turvallisuus- ja lainvalvontaviranomaisten toimivaltaa koskevassa Brasilian kansallisessa lainsäädännössä.

Henkilötietojen keräämiseen ja käyttöön lainvalvontatarkoituksiin sovelletaan useaa kansallista lakia (ml. Penal Code, Telephonic Interception Law, Civil Framework for the Internet, Law on the confidentiality of the operations of financial institutions ja Law related to criminal organisations and criminal investigations). Komission päätösluonnoksen mukaan viranomaiset voivat saada pääsyn henkilötietoihin pääsäännön mukaan ainoastaan tarkoin rajatuissa tilanteissa silloin, kun toimivaltainen viranomainen on antanut sitä koskevan erillisen määräyksen. Poikkeuksena pääsääntöön poliisi- ja syyttäjäviranomaiset voivat tietyissä lain (Law related to criminal organisations and criminal investigations) erikseen määrittelemissä tapauksissa saada pääsyn tutkittavan henkilön viranomaisrekisterissä oleviin henkilötietoihin. Lisäksi komissio kiinnittää huomiota siihen, että luottamuksellisen viestin salaisuus on Brasiliassa perusoikeus. Henkilötietojen kerääminen ja käyttö lainvalvontatarkoituksiin on sallittua vain, jos se on välttämätöntä rikostutkinnan tai syytetoimien kannalta. Viranomaisen tulee noudattaa henkilötietojen käsittelyssä suhteellisuusperiaatetta ja henkilötiedot on poistettava, kun niitä ei enää tarvita.

Viranomainen ei voi käsitellä lainvalvontatarkoituksiin kerättyjä henkilötietoja muussa kuin alkuperäisessä tarkoituksessa. Brasilian liittovaltion korkein oikeus on todennut, että henkilötietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle edellyttää laillista, yksilöityä ja nimenomaista käyttötarkoitusta, käsittelyn on oltava yhteensopivaa ilmoitetun tarkoituksen kanssa, luovuttamisessa on noudatettava välttämättömyysperiaatetta ja LGPD:tä siltä osin kuin se on sovellettavissa julkiseen sektoriin. Viranomaisten suorittamaa henkilötietojen käsittelyä lainvalvontatarkoituksiin valvovat ANPD, oikeuslaitos ja syyttäjäviranomainen. Lisäksi komissio korostaa päätösluonnoksessa, että Brasilian oikeusjärjestelmä takaa useita tehokkaita oikeussuojakeinoja, kuten oikeuden saattaa viranomaisen toimenpiteen lainmukaisuus tuomioistuimen tutkittavaksi, oikeuden vaatia korvausta, oikeuden saada pääsy omiin henkilötietoihin sekä oikeuden vaatia niiden oikaisua tai poistamista.

Brasilian kansallinen lainsäädäntö (Law establishing the Brazilian Intelligence System "SISBIN") asettaa komission mukaan selkeät reunaehdot myös henkilötietojen käsittelylle kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin. Henkilötietoja voidaan käsitellä tällaisessa tiedustelutoiminnassa vain tarkoin määriteltyjen vakavien rikosten tutkinnassa, ja ainoastaan viranomainen voi käsitellä henkilötietoja. Henkilötietojen käsittelyssä kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin on noudatettava välttämättömyys- ja suhteellisuusperiaatetta, ja mikäli henkilötietojen luovutetaan toiselle viranomaiselle, tulee noudattaa LGPD:n säännöksiä. Henkilötietojen käsittelyä kansallisen turvallisuuden tarkoituksessa valvovat toimeenpanovaltaa edustava valtion kansainvälisistä suhteista ja puolustuksesta vastaava neuvosto, lainsäädäntövaltaa edustavat parlamentaariset toimielimet sekä tuomioistuimet.

ANPD valvoo kansallisen turvallisuuden viranomaisten henkilötietojen käsittelyä LGPD:n rajoissa.

Brasilian oikeusjärjestelmä sisältää useita tehokkaita oikeussuojakeinoja, jotka takaavat rekisteröidylle oikeuden saattaa kansallisen turvallisuuden viranomaisen toimenpiteen lainmukaisuus tuomioistuimen tutkittavaksi, oikeuden vaatia korvausta, oikeuden saada pääsy omiin henkilötietoihin sekä oikeuden vaatia niiden oikaisua tai poistamista. Myös ANPD:llä on toimivalta käsitellä valituksia kansallisen turvallisuuden tarkoituksessa tehdystä henkilötietojen käsittelystä. Lisäksi parlamentaarinen valvontaelin voi tutkia kante-luita tiedustelutoimintaan liittyvistä oikeudenloukkauksista.

Täytäntöönpanopäätöksen vaikutukset, soveltamisen arviointi ja voimassaolo

Yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 3 kohdan mukaisesti komission olisi tehtävä päätöksen osalta vähintään joka neljäs vuosi määräaikaistarkastelu, jossa otetaan huomioon kaikki asiaan liittyvä kehitys. Tämän tarkastelun olisi katettava kaikki kyseessä olevassa päätöksessä arvioidut näkökohdat sekä valvonnan ja täytäntöönpanon toimivuus. Komission olisi tarjottava Euroopan tietosuojaneuvoston jäsenille mahdollisuus osallistua tapaamisiin Brasilian viranomaisten kanssa. Komission on laadittava päätöstä koskevasta määräaikaistarkastelusta julkinen raportti ja toimitettava se Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Komission mukaan Brasilian tietosuojan riittävyyttä koskeva täytäntöönpanopäätös tulisi ensimmäisen kerran tarkasteltavaksi neljän vuoden kuluessa sen voimaantulosta. Myöhemmät määräaikaistarkastelut tulisi toteuttaa vähintään joka neljäs vuosi.

Täytäntöönpanopäätöksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeusvelvoit-teisiin

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvataan yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa henkilötietojen suoja. Myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 16 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan. Yleinen tietosuoja-asetus täydentää SEUT 16 artiklan mukaista henkilötietojen suojaa, ja sillä on yhteys useisiin muihin perusoikeuksiin, mukaan lukien 47 artiklassa turvattu oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoin. Euroopan ihmisoikeussopimuksen yksityiselämän suojaa koskevan 8 artiklan on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä katsottu kattavan myös henkilötietojen suojan.

Henkilötietojen siirroissa kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle on kyse henkilötietojen suojaan kohdistuvista rajoituksista. Yksityiselämän kunnioittamista koskevan perusoikeuden suoja edellyttää unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, että poikkeukset henkilötietojen suojaan ja sitä koskevat rajoitukset toteutetaan täysin välttämättömän rajoissa. Yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen ei myöskään voida pyrkiä ottamatta huomioon sitä, että se on sovitettava yhteen niiden perusoikeuksien kanssa, joita toimenpide koskee, saattamalla yleisen edun mukainen tavoite ja toisaalta kyseessä olevat oikeudet keskenään harmoniseen tasapainoon (tuomio (suuri jaosto) 21.6.2022, Ligue des droits humains ASBL, C-817/19, kohta 115, lausunto 1/15 (EU–Kanada-PNR-sopimus), 26.7.2017, kohta 140, ja tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym., C-140/20, kohta 52 oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. myös tuomio 6.10.2020 (suuri jaosto), Quadrature du Net ym., yhdistetyt asiat C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, kohta 130, sekä siinä viitatuut tuomiot). Unionin tuomioistuin on katsonut, että

henkilötietojen välittäminen kolmannelle, kuten viranomaiselle, merkitsee puuttumista perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa vahvistettuihin perusoikeuksiin välitettyjen tietojen myöhemmästä käytöstä riippumatta (ks. esim. tuomio 8.4.2014, *Digital Rights Ireland* ym., C-293/12 ja C-594/12, kohdat 33–36). Perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa vahvistetut oikeudet eivät kuitenkaan ole ehdottomia, vaan ne on suhteutettava siihen tehtävään, joka niillä on yhteiskunnassa (tuomio (suuri jaosto) 21.6.2022, *Ligue des droits humains ASBL*, C-817/19, kohta 112, lausunto 1/15 (EU–Kanada-PNR-sopimus), 26.7.2017, kohta 136, tuomio 6.10.2020, *Privacy International*, C-623/17, kohta 63 oikeuskäytäntöviittauksineen).

EU:n tuomioistuin on täsmentänyt standardeja, joita sovelletaan yksityiselämän suojaan ja henkilötietojen suojaan kohdistuviin rajoituksiin, *Schrems II* –asiassa antamassaan tuomiossa (C-311/18, tuomio 16.7.2020, kohdat 185 ja 197). Tuomioistuin on korostanut tässä yhteydessä tehokasta oikeussuojaa koskevan perusoikeuden, sellaisena kuin se vahvistetaan perusoikeuskirjan 47 artiklassa, keskeistä sisältöä (tuomion kohta 187, ks. myös tuomio 6.10.2015, *Schrems*, C-362/14, kohta 95 kohta ja siinä viitatus tuomiot). Riittävän henkilötietojen suojan toteutumisen kannalta merkitystä on riippumattomalla ja puolueettomalla valvonnalla sekä tehokkailla oikeussuojakeinoilla. Brasiliassa koskevassa täytäntöönpanopäätöksen luonnoksessa kiinnitetään EU:n tuomioistuimen vahvistamien kriteerien mukaisesti asianmukaisesti huomiota perusoikeuksien rajoittamisen edellytyksiin viranomaisten tietoon pääsyn osalta sekä valvonnan ja oikeussuojakeinojen tehokkuuteen.

Perustuslakivaliokunnan mukaan Suomen perustuslaissa turvatut perusoikeudet ovat merkityksellisiä myös EU-sääntelyn valmistelussa (ks. esim. PeVL 15/2017 vp, s. 4 ja PeVL 9/2017 vp, s. 5—6 ja niissä viitatus lausunnot). Suomen perustuslain tulee ohjata valtioneuvoston kannanmuodostusta EU-lainsäädännön valmistelussa (ks. esim. PeVL 20/2017 vp). Brasiliassa koskevan täytäntöönpanopäätöksen luonnoksen valmisteluun liittyvässä kannanmuodostuksessa merkityksellisiä ovat lisäksi näkökohdat, joihin perustuslakivaliokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota *Privacy Shield* -sääntelyä koskevaa valtioneuvoston selvitystä käsitellessään. Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan tällaista sääntelyä katsonut, että sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 10 §:n kannalta (PeVL 26/2016 vp, s. 3). Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 21 §:ssä säädetyt oikeusturvan takeet ovat merkityksellisiä henkilötietojen käsittelyssä (ks. PeVL 20/2016 vp, s. 4). Valtioneuvoston kannanmuodostuksessa merkityksellisiä ovat edellä mainitun valossa erityisesti perustuslain 10 ja 21 §:stä sekä EU:n perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklasta ja 47 artiklasta seuraavat vaatimukset, ottaen huomioon edellä EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännön kehityksen erityisesti siltä osin kuin on kyse kansallisen turvallisuuden perusteella tehtävien perusoikeuksien rajoitusten oikeasuhteisuuden arvioinnista, sekä oikeussuojakeinojen tehokkuuden arvioinnista.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 291 artiklan mukaan komissiolle voidaan siirtää unionin oikeudellisesti velvoittavilla säädöksillä täytäntöönpanovaltaa, jos kyseiset säädökset edellyttävät yhdenmukaista täytäntöönpanoa.

Komission täytäntöönpanopäätöksen oikeusperustana on yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 3 kohta, jonka mukaan komissio voi suojan riittävyttä arvioituaan päättää, että

kolmas maa tai kolmannen maan alue tai yksi tai useampi tietty sektori tai kansainvälinen järjestö tarjoaa ko. artiklassa tarkoitetun riittävän tietosuojan tason.

Täytäntöönpanopäätös hyväksytään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 (komitologia-asetus) 5 artiklassa säädettyä tarkastelumenettelyä noudattaen. Jäsenvaltiot osallistuvat tietosuojan riittävyttä koskevien täytäntöönpanopäätösten käsittelyyn yleisen tietosuoja-asetuksen 93 artiklalla perustetussa komiteassa. Komitean käsittely käynnistyy sen jälkeen, kun Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut lausunnon.

Komission luonnos täytäntöönpanopäätökseksi on valtuutussäännöksen mukainen.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei osallistu komitologiamenettelyyn, mutta sillä on valvova rooli komission toimivaltuuksien käytön osalta. Euroopan parlamentin mahdollinen käsittely-aikataulu ei ole tiedossa.

Kansallinen valmistelu

Perusmuistio on käsitelty oikeudelliset kysymykset –jaoston (EU35) kirjallisessa menettelyssä 11.-13.11.2025.

Eduskuntakäsittely

Eduskunta ei ole käsitellyt asiaa aikaisemmin.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Eduskunta on hyväksynyt EU:n tietosuojalainsäädäntöä täydentävän tietosuojalain (HE 9/2018 vp – EV 108/2018 vp) ja lain henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (HE 31/2018 vp – EV 113/2018 vp). Riittävyyspäätösten tekeminen kuuluu komission toimivaltaan. Jäsenvaltiot valvovat komissiolle siirretyn täytäntöönpanovallan käyttöä komitologiamenettelyssä.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövaltaa asioissa, jotka koskevat maakunnan hallitusta sekä sen alaisia viranomaisia ja laitoksia. Ahvenanmaan maakunnan ja kuntien viranomaisten hallussa olevien henkilötietojen suoja on Ahvenanmaan itsehallintolain 19 §:ssä tarkoitetussa maakuntalakien lainsäädäntövalvonnassa katsottu itsehallintolain 18 §:n 1 ja 4 kohdan nojalla kuuluvan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Tietosuoja-asetuksen tarkoituksena on muun muassa tukea talousunionin kehittämistä sekä taloudellista ja sosiaalista edistystä, talouksien lujittamista ja lähentämistä sisämarkkinoilla. Henkilötietojen siirrot unionin ulkopuolisiin maihin, kansainvälisiin järjestöihin ja niistä unioniin ovat tarpeen kansainvälisen kaupan ja yhteistyön kehittämiseksi. Yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla hyväksyttävällä Brasiliassa koskevalla täytäntöönpanopäätöksellä voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia yritysten toimintaan.

Brasiliaa koskeva täytäntöönpanopäätös tukisi EU:n ja Mercosur-valtioiden (Brasilia, Argentiina, Paraguay ja Uruguay) välillä tehdyn kauppasopimuksen soveltamista Brasilian osalta. Euroopan komissio allekirjoitti sopimuksen 3.9.2025. Yhdessä sopimus ja Brasiliaa koskeva riittävyyspäätös vaikuttaisivat myönteisesti yritysten toimintaan siltä osin, kun on kyse yhteistyöstä EU:n jäsenvaltioiden ja Brasilian yritysten välillä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut lausuntonsa komission päätösluonnoksesta. Yleiseen tietosuoja-asetukseen perustuvan päätösluonnoksen osalta Euroopan tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään päätösluonnoksessa, mitä näkökohtia on tarpeen seurata. Lausunnossa kiinnitetään erityisesti huomiota vaikutustenarvioinnin välttämättömyyteen korkean riskin käsittelyssä, liikesalaisuuteen perustuviin tiedonantorajoi-
tuksiin, ANPD:n ja kansallisen henkilötietojen ja yksityisyyden suojan neuvoston väli-
seen suhteeseen, EU:n alueelta siirrettyjen henkilötietojen siirtoihin edelleen muihin kol-
mansiin maihin sekä henkilötietojen käsittelyyn lainvalvontaviranomaisten ja kansallisen
turvallisuuden viranomaisten tarkoituksiin.

Asiakirjat

Komission [pätösluonnos](#)

Euroopan tietosuojaneuvoston [lausunto](#)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Virpi Koivu/OM, puh. 0295150071

Maisa Meritähti/OM, puh. 0295150159

VAHVA-tunnus

EU/579/2025

Liitteet -

Viite -